

REAKTAM UNNEBELÅHKOEGIELESE AARHSKUVLESNE RÄTTEN TILL MINORITETSSPRÅK I FÖRSKOLA

Saemien gieles aktem stoerre eabnoem saemien kultuvresne, saemien identiteetesne jih aaj dej maadtojde. Vihkeles lea ahte saemien gieles jih kultuvreaerpiem bæetije boelvide guhkede.

Naemhtie guktie maadthvaarjelimmiem unnebelåhkoe-laakesne SFS 2009:724 tjåådtje edtja tjieiltide nasjovnelle unnebelåhkoegielide vaarjelidh jih evtiedidh. Byjjese edtja aaj evtiedidh dah nasjovnelle unnebelåhkoej nuepieh, dej kultuvrem Sveerjesne utniehtidh jih övtiedidh. Maanaj övtiedimmiem akten kulturelle identiteeteste jih nuhtjemem altese gielesne edtja sjiere evtiedidh. Kraapohken tjiealte saemien reeremetjietem tsiengelen 1 biejjien 2010 sjidti naemhtie ahte saemide reaktam utnieh saemien njaalmeldh jallh tjaaleldh nuhtjedh gåessie gaskesadtemem tjieiltine utnieh. Tjiete edtja darjodh ihke barkijh gååvnese mah daajroem saemiengielesne utnieh gusnie daerpies, aajne almetjen gaskesadtemem myndigheetigujmie.

Unnebelåhkoelaakesne 17§ dihte tjåådtje:
"Gåessie aktem tjieiltiem akten reeremedajvesne sijjiem aarhskuvlesne jallh jeatjah pedagogihke darjosne faala guktie 25 kap. Skuvlelaakesne (2010:800) tjåådtje mij lissehte jaalh faalen aarhskuvlen gaavhtan, edtja tjiealte maanide faaledh juktie åelie vaajta, sijjiem aktem darjosne gusnie abpe jallh biehkje darjosne

Almetjereakta vaarjelimmiem nasjovnelle unnebelåhkojde jih unnebelåhkoegielide, maadtoem daesnie utnieh, Mieriedimmiem dajven- jallh unnebelåhkoegielien bijre jih Raamekonvensjovnesne goh vaarjelimmiem nasjovnelle unnebelåhkoalmetjidie jih jeatjah latjkoeh almetji reaktaj bijre, naemhtie goh Maanakonvensjovnem.

Aarhskuvledarjoem Skuvlelaakeste SFS 2010:800 stuvrien, Learoeplaaneste aarhskuvlese Lfö98 jih Laakeste nasjovnelle unnebelåhkoej jih unnebelåhkoejgieli bijre SFS 2009:724, jih aaj jeatjah stuvrietjaatsegijstie. Mieriedimmiem dajven- jallh unnebelåhkoegielien bijre 8 artihkelisnie tjaala, aktem gaajh vihkeles biehkjem aarhskuvlelohkehtimmesne faaledh, jehtasovveme dajve- jallh unnebelåhkoegielesne. Maanakonvensjovnem 30 artihkelisnie tjaala, ahte maanah mah unnebelåhkoedåehkide jallh aalkoealmetjh, reaktam sov gielese, kultuvrese jih religiovnese utnieh.

Skuvlelaake 8 kap 10§ tjaala, Aarhskuvle edtja meatan årrodh juktie maana jeatjah ietniengieline goh svienskegielem nuepiem åådtje daaroengielem jih ietniengielem övtiedidh.

9 kap 10§ Aarhskuvleklasssem edtja meatan årrodh juktie learokh jeatjah ietniengieline goh svienskegielem, nuepiem åådtje gåabpegh daaroengielem jih sov ietniengielem övtiedidh. Lpfö98 tjaala ahte aarhskuvlem edtja tjohtjedh juktie fierhtene maana mij jeatjah ietniengielem goh svienskegielem åtna, sov kulturelle identiteetem övtede jih maahtoem soptsestidh gåabpegh daaroengielesne jih altese ietniengielesne.

Sijhth datne jienebh dov reaktaj bijre daejredh jallh unnebelåhkoelaaken bijre, gaskesadth:

***Sanna-Lisa Streuka, Samisk samordnare
0942-141 71, 070-211 94 65
sanna-lisa.streuka@dorotea.se***

Det samiska språket är en stor grundsten i den samiska kulturen, den samiska identiteten samt dess rötter. Det är viktigt att det samiska språk- och kulturarvet förs vidare till kommande generationer.

Enligt grundskyddet i minoritetsspråklagen SFS 2009:724 skall kommunerna skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt. Dorotea kommun blev samisk förvaltningskommun 1 januari 2010 och det innebär bland annat att samerna har rätt att använda samiska muntligt eller skriftligt vid sina kontakter med kommunen. Kommunen skall verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheter.

I minoritetsspråklagen 17§ står det:
"När en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i förskola eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. Skollagen (2010:800) som kompletterar eller erbjuds i stället för förskola, ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i sådan verksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska Lag (2010:865)"

Det folkrättsliga skyddet för de nationella minoriteterna och minoritetsspråken har sin grund i Stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk och Ramkonventionen som skydd för nationella minoriteter samt andra internationella överenskommelser om mänskliga rättigheter, såsom Barnkonventionen.

Förskoleverksamheten regleras av Skollagen SFS 2010:800, Läroplanen för förskolan Lfö98 och Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk SFS 2009:724, samt andra styrdokument.

Stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk skriver i artikel 8, att tillhandahålla en väsentlig del av förskoleundervisning på ifrågavarande landsdels- eller minoritetsspråk. Barnkonventionen skriver i artikel 30, att barn som tillhör minoritetsgrupper eller ursprungsbefolkningar, har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.

Skollagen skriver i 8 kap 10§ Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. 9 kap 10§ Förskoleklassen ska medverka till att elever med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Lpfö98 skriver att förskolan ska sträva efter att varje barn som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål.

Vill du veta mer om dina rättigheter eller minoritetsspråklagen, ta kontakt med:

***Sanna-Lisa Streuka, Samisk samordnare
0942-141 71, 070-211 94 65
sanna-lisa.streuka@dorotea.se***

Mannasinie
Mov gielem veeltin
Im daejrieh mannasinie
Saemiengiele mov vaajmosne
Daelie manne baaastede vaaltam
Gäjhtoe tjidjtjeh aehtjeh
Dotnem eahtsam

Olivia, 8 jaepieh

Varför
De tog mitt språk
Jag vet inte varför
Men samiska är i mitt hjärta
Nu tar jag det tillbaka
Tack mor och far
Jag älskar er

Olivia, 8 år

